

Sukevan aluelautakunnan lausunto hallintosääntöluonnoksesta

Sukevan aluelautakunta 14.12.2023 § 31
361/00.01.01.00/2023

Valmistelija: Aluelautakunnan sihteeri

Kuntalain 90 §:n mukaan jokaisessa kunnassa ja kuntayhtymässä on oltava hallintosääntö. Kuntalain lähtökohtana on, että hallintosäännössä annetaan kaikki tarpeelliset määräykset kunnan hallinnon, toiminnan, päätöksenteko- ja hallintomenettelyn sekä valtuuston toiminnan järjestämisestä. Kunnan hallintosäännössä annetaan myös tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta valmiuslain 3 §:n mukaisissa poikkeusoloissa sekä kuntalaissa tarkoitetuissa normaaliolojen häiriötilanteissa.

Kuntalain 14.1 §:n lähtökohdan mukaan valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalalla tarkoitetaan kunnan toimivaltaan lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta siis voi tehdä taikka joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Valtuusto voi siirtää toimivaltaansa alaisilleen toimielimille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päätäessään hallintosäännöstä valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvalan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen. On huomattava, ettei laissa säädettyä toimivaltaa voi siirtää hallintosäännöllä.

Hallintosääntöön otetaan myös tarpeelliset toimivallan siirtämistä koskevat määräykset, joilla määrätään kunnan viranomaisten toimivallan jakautumisesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Lähtökohtaisesti kunnissa toimitaan normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana mahdollisimman pitkään normaalien johtamisjärjestelyjen, päätöksentekomenettelyiden ja toimivaltamääräysten mukaisesti.

Kunnan hallinnossa on noudatettava hallintosäännön määräyksiä. Mikäli hallintosäännöllä määrätyistä toimivaltarajoista poiketaan, päätöksen tehnyt viranomainen ylittää toimivaltansa, ja kyseessä on menettelyvirhe, joka voi johtaa päätöksen kumoutumiseen muutoksenhaussa. Hallintosääntö sitoo myös valtuustoa itseään. Valtuusto ei voi poiketa hallintosäännöstä muuten kuin kunnan hallintosääntöä muuttamalla. Valtuusto ei siten voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jossa toimivalta on hallintosäännöllä siirretty muulle toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Hallintosäännöllä järjestetään kunnan sisäistä hallintoa ja toimintaa. Tämän vuoksi on katsottu, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, on hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

Sonkajärven kunnan voimassaoleva hallintosääntö on tullut voimaan 1.1.2017. Tämän jälkeen kuntalakiin on lisätty määräykset siitä, että hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset myös 1) sisäisestä

valvonnasta, riskienhallinnasta ja sopimusten hallinnasta, 2) tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestämisestä sekä 3) hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Muutosten johdosta Sonkajärven kunnan hallintosääntö on päivitettävä.

Hallintosäännön päivittämisessä on noudatettu soveltuvin osin Kuntaliiton Kunnan hallintosääntömalli -ohjetta (2023). On huomattava, että hallintosääntöön ei oteta lainvastaisia määräyksiä, laista poikkeavia menettelytapamääräyksiä, lakia toistavia määräyksiä eikä epäselviä määräyksiä.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 27.11.2023 käsitellyt ja hyväksynyt oheismateriaalina olevan hallintosääntöluonnoksen ja sen liitteenä olevan luonnoksen ohjeeksi sähköisistä kokouksista ja pyytää niistä lautakuntien lausunnot 31.1.2024 mennessä.

Päätösesitys

Ma. tekninen johtaja:

Sukevan aluelautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon:

"Voimassa olevan hallintosäännön 10 §:ssä Sukevan aluelautakunnan alue määritellään siten, että Sukevan alueella tarkoitetaan entisen Sukevan evankelis-luterilaisen seurakunnan aluetta. Hallintosääntöluonnoksessa määritelmästä on luovuttu. Aluelautakunta pitää muutosta hyväksyttävänä. Ensinnäkin seurakunnan ja tienoon historiaa tuntemattoman on vaikea saada tietoa rajan sijainnista, ja kunnan viestinnässä tulee pyrkiä saavutettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen. Toisekseen sukevalaisuutta määrittelevät raja-alueella maantieteellisen sijainnin lisäksi sosiaaliset seikat kuten perheyhteydet tai asiointisuunnat. Aluelautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että Sukevan aluelautakuntaan valittavat jäsenet pystyvät jatkossakin perustelemaan siteensä Sukevaan.

Hallintosääntöluonnoksen 24 M §:ssä annetaan Sukevan aluelautakunnan sihteerille toimivalta päättää "Sukevan kyläkeskuksen liikunta-, harraste- ja yleisten tilojen käyttövuoroista, kuitenkin niin, että kunnan omat toimitilat toiminnot ovat ulkopuolisiin nähden etusijalla käyttövuoroista päätettäessä." Sekä Sukevan taajamasta että Sukevan Kyläkeskus-rakennuksesta voidaan yleiskielen ymmärryksen mukaisesti käyttää sanaa kyläkeskus. Aluelautakunta pyytää kunnanhallitusta tarkentamaan hallintosääntöluonnoksen sanamuotoa siten, että toimivallan rajaus käy siitä yksiselitteisesti ilmi. Aluelautakunta esittää, että kohta 24 M 3 muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: "Päättää Sukevan Kyläkeskuksen ja kunnan hallinnoimien Liikekeskuksen liikunta-, harraste- ja yleisten tilojen käyttövuoroista, kuitenkin niin, että kunnan omat toimitilat toiminnot ovat ulkopuolisiin nähden etusijalla käyttövuoroista päätettäessä."

Hallintosääntöluonnoksen 60 §:ssä määrätään, että talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Aluelautakunta esittää kunnanhallitukselle, että virke muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: "Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle ilman tarpeetonta viivytystä ja siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana." Kuten käsittelyssä olevassa talousarvioesityksessä kerrotaan, Sonkajärven kunnan taloudellinen tilanne tulee kiristymään tulevina vuosina väestömuutosten, valtionosuusleikkausten ja investointipaineiden vuoksi. Sukevan aluelautakunta pitää tärkeänä, että ajantasainen talouden tilannekuva on toimielinten ja kuntalaisten saatavilla talousarviovuoden kuluessa."

Päätös

Sukevan aluelautakunta:

Sukevan aluelautakunta yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
